

Ҳаштум аз миёни Ҳафт аст — Рақами Як

Ду Руми Миллер

Jeff Pippenger

2023-09-13

Уилям Миллер паёми набуввати худро бар пояи чорчӯбаи ду қудрати вайронгар бино намуд, ки онҳоро дуруст ҳамчун Руми бутпараст ва Руми папавӣ муайян карда буд.

«Виям Миллер Ҳангоми татбиқ намудани усули тафсирии худ, дар порчаҳои гуногуни апокалиптикӣ мавзӯи тақроршавандаи муҳолифат миёни қавми Худо ва душманони онҳоро мушоҳида кард. Ў дар таҳлили қудратҳои таъкибкунандаи қавми Худо дар тӯли асрҳо мафҳуми ду макрӯхотро инкишоф дод, ки ҳамчун бутпарастӣ (макрӯҳи якум), рамзи қувваи таъкибкунанда берун аз калисо, ва папавӣ (макрӯҳи дуюм), ифодакунандаи қудрати таъкибкунанда дар дохили калисо, муайян карда шуданд. Маҳз ангезаи ду макрӯхот буд, ки бештарини тафсирҳои минбаъдаи пешгӯнаи ўро тавсиф мекард». Р. Gerard Damsteegt, Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission, 22.

Илоҳиётшиносони адвентизм ин воқеиятро эътироф мекунанд, ки қолаби татбиқи набуввати Миллер ҳамон ду қувваи вайронгари бутпарастӣ ва папавӣ буд, ҳарчанд онҳо онро танҳо ҳамчун таҳлиле аз таърихи миллериш баррасӣ мекунанд, на ҳамчун ҳақиқате, ки аз ҷониби Худо ба ў дода шуда буд.

«Худо фариштаи Худро фиристод, то ба дили як деҳқоне, ки ба Китоби Муқаддас имон надошт, таъсир расонад ва ўро роҳнамоӣ кунад, то ба ҷустуҷӯи пешгӯиҳо пардозад. Фариштагони Худо он баргузидаро пайдарпай аёдат мекарданд, то андешаи ўро ҳидоят намоянд ва пешгӯиҳоеро, ки ҳамеша барои халқи Худо торик буданд, бар фаҳми ў бикшоянд. Оғози силсилаи ҳақиқат ба ў дода шуд, ва ў роҳнамоӣ ёфт, то халқа пас аз халқаро ҷустуҷӯ кунад, то он даме ки бо ҳайрат ва таҳсин ба Каломи Худо назар афканд. Ў дар он ҷо силсилаи комили ҳақиқатро дид. Он Каломе, ки ў онро илҳомбахшнашуда мепиндошт, акнун бо тамоми ҳусн ва ҷалоли худ пеши назараш кушода шуд. Ў дид, ки як қисми Навиштаҳо қисми дигарро шарҳ медиҳад, ва ҳар гоҳ ки як порча барои фаҳми ў баста буд, дар қисми дигари Калом он чиро меёфт, ки онро тавзеҳ меод. Ў Каломи муқаддаси Худоро бо шодӣ ва бо амиқтарин эҳтиром ва ҳайбат арҷ мегузошт. Навиштаҳои аввалин, 230.

«Фариштаи Ў» аз ҷониби хоҳар Уайт бевосита ҳамчун Қабраил муайян карда шудааст.

«Суханони фаришта: “Ман Қабраил ҳастам, ки дар ҳузури Худо меистам”, нишон медиҳанд, ки ў дар боргоҳҳои осмонӣ мақоми бисёр олишан дорад. Вақте ки ў бо паёме назди Дониёл омад, гуфт: “Ва ҳеҷ кас нест, ки дар ин корҳо бо ман устувор истад, ҷуз Микоил [Масеҳ], мири шумо”. Дониёл 10:21. Дар бораи Қабраил Наҷотдиҳанда дар Ваҳй сухан ронда, мегӯяд, ки “Ў онро ба воситаи фариштаи Худ ба банди Худ Юҳанно фиристода, баён намуд”. Ваҳй 1:1. Ва фаришта ба Юҳанно эълон кард: “Ман ҳамхизмате ҳастам бо ту ва бо бародаронат — анбиё”. Ваҳй 22:9, R.V. Чӣ андешаи шигифтангезе,—

ки он фариштае, ки дар шаъну шараф пас аз Писари Худо меистад, ҳамон касест, ки баргузида шудааст, то мақсадҳои Худоро ба одамони гунаҳкор ошкор созад». Орзуи асрҳо, 99.

«Андешаи ачибе аст, ки ҳамон фариштае, ки дар иззат баъд аз Писари Худо меистад, барои он баргузида шудааст, ки мақсадҳои Худоро» ба зеҳни Вилиям Миллер бикушояд. На танҳо Ҷаброил, балки фариштагон, дар шакли чамъ, фаҳмиши ӯро дар бораи нубувватҳои роҳнамоӣ қарданд, «ки ҳамеша барои қавми Худо торик будаанд». Ҷаброил ва дигар фариштагон Миллерро пайдарпай дар тамоми Китоби Муқаддас, аз Ҳастӣ сар карда, роҳбарӣ қарданд. Бинобар ин, ӯ ба дарозтарин нубуввати замонӣ дар Китоби Муқаддас, яъне ба «ҳафт замон» (ду ҳазору панҷсад бист сол)-и Ибодат 26, хеле пеш аз он ки ба ду ҳазору сесад рӯзи Дониёл 8:14 роҳнамоӣ шавад, роҳнамоӣ гардид.

«Пас ман худро ба дуо ва ба хондани Каломи Худо бахшидам. Қарор додам, ки ҳамаи пешандешаҳои худро қанор ниҳам, Навишторро бо Навиштор ҳамачониба муқоиса намоям ва таҳқиқи онро ба тарзе мунтазам ва усулманд пайгирӣ кунам. Аз Ҳастӣ оғоз қардам ва оят ба оят хондам, ва аз он тезтар пеш нарафтам, магар то он даме ки маъноии порчаҳои гуногун чунон ошкор гардад, ки маро аз ҳар гуна саргардонӣ дар бораи ҳар гуна рамзгарӣ ё зиддиятҳо озод созад. Ҳар гоҳ ки ба чизе норавшан дучор меомадам, одати ман ин буд, ки онро бо ҳамаи порчаҳои марбут муқоиса кунам; ва бо ёрии CRUDEN ҳамаи матнҳои Навишторро, ки дар онҳо ҳар яке аз калимаҳои муҳимме, ки дар ягон қисми норавшан мавҷуд буданд, пайдо мешуданд, баррасӣ мекардам. Сипас, ҳар калимаро бо таъсири дурусти он бар мавзӯи матн ба эътибор гирифта, агар назари ман дар бораи он бо ҳар порчаи марбути дигари Китоби Муқаддас ҳамоханг мебуд, он дигар мушқили намемонд. Бо ҳамин роҳ ман дар мутолиаи аввалини худ тақрибан ду сол ба омӯзиши Китоби Муқаддас идома додам ва қомилан қонеъ шудам, ки он худ тафсири худ аст. Ман дарёфтам, ки бо муқоисаи Навиштор бо таърих, ҳамаи пешгӯиҳо, то он ҷо ки ба амал омадаанд, ба таври таҳтуллафзӣ иҷро шудаанд; ва ҳамаи сурати баёнҳо, истиораҳо, масалҳо, шабоҳатҳо ва ғайраҳои гуногуни Китоби Муқаддас ё дар пайванди бевоситаи худ шарҳ дода шудаанд, ё истилоҳоте, ки ба онҳо ифода ёфтаанд, дар қисматҳои дигари Калом таъриф шудаанд, ва вақте ки ба ин тарз шарҳ дода шаванд, бояд мувофиқи ҳамон шарҳ ба таври таҳтуллафзӣ фаҳмида шаванд. Пас ман ба ин қонеъ шудам, ки Китоби Муқаддас низоми ҳақиқатҳои ваҳйшудаест, ки чунон равшан ва содда дода шудааст, ки «роҳгузар, ҳатто агар нодон ҳам бошад, дар он гумроҳ нахоҳад шуд». ...»

«Аз омӯзиши бештари Навиштаҳо ман ба чунин хулоса омадам, ки ҳафт замони ҳукмронии халқҳо бояд аз он вақт оғоз ёбанд, ки яҳудиён ҳангоми асирии Манашше аз будани як миллати мустақил бозмонданд, ки беҳтарин хронологҳо онро ба соли 677 пеш аз милод мансуб медонистанд; ва 2300 рӯз бо ҳафтад ҳафта оғоз ёфтанд, ки беҳтарин хронологҳо онҳоро аз соли 457 пеш аз милод таърихгузорӣ мекарданд; ва 1335 рӯз, ки бо бардошта шудани қурбонии ҳамешагӣ ва барпо шудани қарохате, ки вайронӣ меоварад, Дониёл боби ҳафт ояти ёздаҳ, оғоз мекарданд, бояд аз барпо шудани ҳукмронии папавӣ, пас аз бардошта шудани қарохатҳои бутпарастӣ, ҳисоб карда шаванд, ва инро, мувофиқи беҳтарин муаррихоне ки ман тавонистам ба онҳо мурочиат кунам, бояд тахминан аз

соли 508 пас аз милод таърихгузорӣ кард. Агар ҳамаи ин давраҳои нубувватӣ аз таърихҳои гуногун, ки беҳтарин хронологҳо барои воқеаҳои, ки аз онҳо бояд ба таври ошкор ҳисоб карда шаванд, муайян намудаанд, ҳисоб карда шаванд, ҳамаи онҳо якҷоя, тақрибан дар соли 1843 пас аз милод, ба анҷом мерасиданд. Ҳамин тавр, дар соли 1818, дар поёни ду соли омӯзиши Навиштаҳо, ман ба он ҳулосаи ботантана расидам, ки тақрибан баъд аз бисту панҷ сол аз он вақт тамоми қорҳои ҳолати ҳозираи мо ба анҷом хоҳанд расид...» William Miller's Apology and Defense, 6, 12.

Қоидаи «зикри аввал» муқаррар мебарояд, ки аввалин чизе, ки зикр мешавад, аз бузургтарин аҳамият бархӯрдор аст; ва аввалин чизе, ки дар Ваҳй боби якум ояти якум зикр шудааст, раванди иртиботест, ки Падар ба қор мебарояд, вақте ки Ё паёмро ба Исо медиҳад, ва Ё, дар навбати худ, онро ба фариштаи Худ медиҳад, ки он гоҳ онро ба як набӣ мерасонад, ва он набӣ баъдан онро менависад ва ба калисоҳо мефиристад. Вақте ки адвентизм қор ва кашфиёти Уилям Миллерро рад кард, онҳо на танҳо асосҳои худро рад намуданд, балки ҳамчунин ҳуди ҳамон раванди иртиботро рад карданд, ки Миллерро ба фаҳмишҳои ӯ оварда буд; ва онҳо он равандро рад карданд, ки ягона роҳест барои одамон то Ваҳйи Исои Масеҳро, ки андаке пеш аз баста шудани замони имтиёз қушода мешавад, дарк намоянд.

Миллер ба чунин фаҳмиш ҳидоят ёфт, ки ҳафт замони Левитӣ аз соли 677 то милод оғоз ёфтааст. Танҳо дар соли 1856 буд, ки Худованд Ҳайрам Эдсонро ба қор бурд, то муайян созад, ки парокандагии ҳафт замон ҳамчунин бар зидди даҳ қаблаи шимолии Исроил ба амал оварда шудааст. Худованд кӯшиш мекард, ки фаҳмиши ҳафт замонро дар мувофиқат бо кашфи асосии Миллер дар бораи ҳафт замон, вале хеле фаротар аз он, инкишоф диҳад. Аммо дар соли 1856 нуре, ки Ҳайрам Эдсон пешниҳод карда буд, ба таври асроремез ба поён расид, зеро мақолаи ҳаштум дар он силсила бо суҳанони Чеймс Уайт, ки он вақт муҳаррири Review and Herald буд, анҷом ёфт: «Идома дорад». Он мебоист «идома» меёфт, вале на то пас аз 11 сентябри 2001, вақте ки Худованд қавми Худро ба «роҳҳои қадим» ҳидоят намуд ва дар ниҳоят ба силсилаи нотамоми мақолаҳои, ки Ҳайрам Эдсон навишта буд.

Мо ҳоло ба исёне, ки қаме пас аз ноумедии бузург оғоз ёфт, намерардозем, балки фақат меҳоме ишора намоем, ки ҳарчанд Миллер ба «ҳафт замон»-и Ибодатиён боби бисту шаш роҳнамоӣ шуда буд, равшан аст, ки Худованд қасд дошт фаҳмиши ибтидоиро дар бораи «ҳафт замон» аз он фаҳмиши бунёдӣ, ки Миллер дар бораи ин мавзӯ дошт, боз ҳам афзун гардонад. Ё Ҳайрам Эдсонро баргузид, ҳамон хизматгорро аз ҳуди ҳамон таърихе, ки пештар низ ӯро баргузида буд, то рӯёи ҳаракат қардани Масеҳ ба Қудси Қудсҳо дар 23 октябри соли 1844 дода шавад.

Аз ҳамин сабаб ман суҳанони илоҳиётшиносии Адвентистро истифода бурдам, то эътироф намоям, ки ҷаҳорҷӯбаи ҳамаи татбиқҳои нубуввати Миллер бар фаҳмиши ӯ дар бораи ду қудрати вайронгар асос ёфта буд, ки дар китоби Дониёл ҳамчун «ҳамарӯза» (бутпарастӣ) муаррифӣ шудаанд ва он ҳамеша бо ё «таҷовуз» ё «мақруҳият» алоқаманд аст; ҳар ду ҷанбаҳои гуногуни қудрати вайронгари папизмро намояндагӣ мекунанд. Фаҳмиши бунёдӣ Миллер дар бораи қудратҳои Рум аз замони таърихе, ки ӯ муаррифӣ мекунад, ба таври

назаррас афзудааст.

Фариштагони Худо, аз ҷумла Ҷабраил, Миллерро ба фаҳмишхое роҳнамоӣ карданд, ки ӯ онҳоро мавъиза мекард. Он фаҳмишҳо пешгӯиҳоеро, ки ӯ эълон менамуд, қоидаҳои тафсири Китоби Муқаддасро, ки ӯ ба кор мебард, ва ҳамчунин чорчӯбаро дар бар мегирифтанд, ки ба ӯ имкон медод пешгӯиҳоро дуруст танзим намояд. Ба Миллер он чорчӯба дода шуд, ки ду қудрати вайронгаре, ки дар китоби Дониёл зикр шудаанд, Руми бутпараст ва Руми папавӣ буданд. «Future for America» ба сӯи чорчӯбаи се қудрати вайронгари аждаҳо, ҳайвон ва пайғамбари козиб роҳнамоӣ карда шуд.

Ва ман се рӯҳи нопокро, ки монанди қурбоққаҳо буданд, дидам, ки аз даҳони аждаҳо, ва аз даҳони ҳайвони ваҳшӣ, ва аз даҳони набиӣ козиб берун меомаданд. Зеро онҳо рӯҳҳои девҳо мебошанд, ки мӯъҷизаҳо ба амал меоваранд ва назди подшоҳони замин ва тамоми ҷаҳон мераванд, то онҳоро барои ҷанги он рӯзи бузурги Худои Қодири Мутлақ ҷамъ оваранд. Ваҳй 16:13, 14.

Ҷаҳорчӯби ояндаи Амрико бар пояи қори Миллер бино шудааст, вале аз ҷое ки қори ӯ анҷом ёфт, фаротар меравад. Адвентизм аз ҷаҳорчӯби ӯ даст кашид ва ба илоҳиёти протестантизми муртад ва Рум бозгашт. Ҳамон ҳатти пешгӯӣ, ки дар китоби Дониёл оғоз шудааст, дар китоби Ваҳй идома меёбад.

«Ваҳй китобе аст мӯҳршуда, вале ҳамчунин китобе аст кушодашуда. Он воқеаҳои аҷоибро ба қайд мегирад, ки бояд дар рӯзҳои охири таърихи ин замин ба амал оянд. Таълимоти ин китоб муайян аст, на асроромез ва нофаҳмо. Дар он ҳамон ҳатти нубуввате пай гирифта шудааст, ки дар Дониёл низ омадааст. Баъзе нубувватҳоро Худо тақрор кардааст ва ба ин васила нишон додааст, ки бояд ба онҳо аҳаммият дода шавад. Худованд ҷизҳоеро тақрор намекунад, ки аҳаммияти бузург надоранд». Manuscript Releases, ҷилди 9, саҳ. 8.

Миллер пайғамбарии китоби Ваҳйро дарк карда наметавонист, зеро силсилаи бутпарастӣ ва папизм, ки дар китоби Дониёл ба таври устувор муайян гардидааст, дар китоби Ваҳй тавсеа меёбад, то қудрати навбатии таъқибгареро, ки ба саҳнаи таърихи пайғамбарона ворид мегардад, низ дар бар гирад.

«Тавассути бутпарастӣ ва баъд тавассути Папагӣ, Шайтон дар тӯли қарнҳои бисёр қудрати худро ба кор бурд, то шоҳидони вафодори Худоро аз рӯи замин маҳв созад. Бутпарастон ва папистҳо аз ҳамон як рӯҳи аждаҳо бармеангехтанд. Фарқи онҳо танҳо дар он буд, ки Папагӣ, бо вонамуд қардани хизмати Худо, душмани хатарноктар ва бераҳмтар буд. Ба воситаи румгарой, Шайтон ҷаҳонро ба асорат гирифтӣ кард. Қалисони Худо, ки худро ҷунин меномид, ба сафи ин фиреб кашада шуд, ва зиёда аз ҳазор сол ҳалқи Худо аз ғзаби аждаҳо азоб кашид. Ва ҳангоме ки Папагӣ, аз қуввати худ маҳрум гардида, маҷбур шуд аз таъқиб даст кашад, Юҳанно қудрати навро дид, ки бармеомад, то овози аждаҳоро тақрор кунад ва ҳамон қори бераҳмона ва қуфромезро идома диҳад. Ин қудрат, охири қудрате ки бар зидди қалисо ва шарияти Худо ҷанг хоҳад бурд, ба воситаи ҳайвоне бо шохҳои монанди барра рамзгузори шуда буд. Ҳайвоноте ки пеш аз он буданд, аз баҳр баромада буданд, аммо ин аз замин баромад, ки бархостани осоиштаи

миллатеро ифода мекунад, ки бо он рамзгузорӣ шудааст. «Ду шох мисли барра» хислати Ҳукумати Иёлотӣ Муттаҳидаро, чунон ки дар ду принципи бунёдии он — ҷумҳурихоҳӣ ва протестантизм — баён шудааст, ба ҳубӣ муаррифӣ мекунам. Ин принципҳо сирри қудрат ва шукуфоии мо ҳамчун миллат мебошанд. Онҳое ки нахустин бор дар соҳилҳои Амрико паноҳгоҳе ёфтанд, шод буданд, ки ба кишваре расидаанд, ки аз даъвоҳои мутакаббиропаи поггарой ва зулми ҳукмронии подшоҳӣ озод аст. Онҳо тасмим гирифтанд, ки ҳукуматеро бар пояи фароҳии озодии шахрвандӣ ва динӣ барпо намоянд.»

«Аммо ҳаткашӣ қатъӣ қалами нубувват тағйиреро дар ин манзараи осоишта ошкор месозад. Ваҳшӣ бо шохҳои мисли барра бо овози аждаҳо сухан мегӯяд ва “тамоми қудрати ваҳшӣ аввалро дар ҳузури вай ба амал меоварад.” Нубувват эълон мекунад, ки вай ба сокинони замин хоҳад гуфт, ки барои ваҳшӣ сурате бисозанд, ва ки “ҳама — хурду бузург, сарватманду камбағал, озоду ғуломро — водор месозад, ки бар дасти ростии худ ё бар пешонии худ нишоне бигиранд; ва ҳеҷ кас наметавонист бихарад ё бифурӯшад, магар касе ки нишон, ё номи ваҳшӣ, ё шумораи номи ӯро дошта бошад.” Ҳамин тавр протестантизм аз паи қадамҳои папагарӣ меравад». Signs of the Times, November 1, 1899.

Барои Миллер ҳайвони баҳрӣ ва ҳайвони заминӣ дар Ваҳӣ боби сездах Руми бутпараст ва пас аз он Руми папавиро ифода мекарданд. Миллер ҳамчунин кӯшиш кард, ки чорчӯбаи худро ба Ваҳӣ боби ҳабдах татбиқ намояд, аммо шифо ёфтани захми марговари папавият, нақши пешгӯишавандаи Иёлотӣ Муттаҳида ва Созмони Милали Муттаҳид берун аз он чорчӯбаи илоҳӣ буданд, ки ба ӯ аз ҷониби фариштагон дода шуда буд. Барои ӯ ҳайвоне, ки дар Ваҳӣ боби сездах аз замин баромад, папавият буд.

Миллер он фиристодае буд, ки бояд ба кор бурда мешуд, то ҷомаи Протестантизм аз дасти протестантҳои эътирофкунандае, ки аз Асрҳои Тира берун омада буданд, гирифта шавад. Даврае, ки дар он Иёлотӣ Муттаҳида ҳамчун аждаҳо сухан хоҳад гуфт, замоне ки ҷумҳурихоҳӣ ба демократия табдил меёфт ва протестантизми муртад бо ҳукумати муртад муттаҳид шуда, ҳамон иттиҳоди калосо ва давлатро, ки сурати папост, тақрор мекард, ҳанӯз дар айёми ӯ дар оянда буд. Аз ҳамин сабаб, ӯ кӯшиш кард, ки китоби Ваҳиро дар чаҳорчӯби илоҳие, ки ба ӯ аз ҷониби фариштагон дода шуда буд, ҷой диҳад.

Ӯ баргузида шуд, то афзоиши донишero, ки дар соли 1798 ҳангоми кушода шудани рӯёи дарёи Ӯлай дар Дониёл ҳашт ва нӯх ба вучуд омад, дарк намояд. Дар оянда, барои Амрико лозим буд, ки рӯёи дарёи Ҳиддекелро дар Дониёл бобҳои даҳ то дувоздах, ки дар соли 1989 кушода шуд, дарк кунад, вақте ки, чунон ки дар Дониёл ёздах, ояти чиҳил тасвир шудааст, кишварҳое, ки собиқ Иттиҳоди Шӯравиро намояндагӣ мекарданд, аз ҷониби папай ва Иёлотӣ Муттаҳида аз байн бурда шуданд.

Чаҳорчӯбае, ки фариштагон ба Future for America дода буданд, бар шиноҳии ва татбиқи нубувват дар заминаи иттиҳоди сегонаи аждаҳо, ҳайвон ва пайғамбари козиб асос ёфта буд.

«Нуре, ки Дониёл аз Худо дарёфт, махсусан барои ин рӯзҳои охир дода шуда буд. Рӯёҳое, ки ӯ назди соҳилҳои Ӯлой ва Ҳиддақал, он дарёҳои бузурги Шиньор, дид, ҳоло

дар ҳоли ичро шудан ҳастанд, ва ҳамаи воқеаҳое, ки пешгӯӣ шудаанд, ба зудӣ ба вуқӯъ хоҳанд пайвастан». Testimonies to Ministers, 112.

Пайравони Миллер паёмҳои фариштаи якум ва дуюмро пешкаш намуданд ва ифтиҳои довариро эълон карданд. Оянда барои Амрико паёми фариштаи сеюмро пешкаш мекунад.

Ман шинондам, Апӯллӯс об дод; аммо Худо афзоиш бахшид. Пас, на он ки мешинонад чизест, ва на он ки об медиҳад; балки Худо, ки афзоиш мебахшад. Акнун он ки мешинонад ва он ки об медиҳад яканд; ва ҳар кас мувофиқи меҳнати худ подоши худро хоҳад гирифт. Зеро мо ҳамкорони Худоем: шумо киштзори Худо ҳастед, шумо бинои Худо ҳастед. Мувофиқи файзи Худо, ки ба ман дода шудааст, ҳамчун меъмори хирадманд ман таҳкурсиро гузоштам, ва дигаре бар он бино мекунад. Аммо бигзор ҳар кас эҳтиёт кунад, ки чӣ гуна бар он бино мекунад. Зеро ҳеч кас таҳкурсии дигаре ҷуз он ки гузошта шудааст, гузошта наметавонад, ва он Исои Масеҳ аст. 1 Қўринтиён 3:6–11.

Барои дуруст баён намудани паёми фариштаи сеюм, шумо бояд ҳамчунин паёмҳои ду фариштаи аввалро баён намоед, зеро ба мо гуфта шудааст, ки бе якум ва дуом, сеюм вучуд дошта наметавонад. Паёмҳои якум ва дуом таҳкурси мебошанд ва паёми сеюм санги тоҷ аст, аммо паёми сеюм ҳаргиз паёмҳои якум ва дуюмро инкор нахоҳад кард ва ба онҳо муҳолифат нахоҳад варзид. Агар чунин кунад, он паёми ҳақиқӣ нест.

«Паёмҳои якум ва дуом дар солҳои 1843 ва 1844 дода шуданд, ва ҳоло мо зери эълони паёми сеюм қарор дорем; аммо ҳар се паём ҳанӯз ҳам бояд эълон карда шаванд. Ҳоло низ, ҳамчунон ки пештар буд, бисёр зарур аст, ки онҳо ба онҳое, ки дар ҷустуҷӯи ҳақиқатанд, такрор карда шаванд. Бо қалам ва бо овоз мо бояд ин эълонро танинандоз созем ва тартиби онҳоро, инчунин татбиқи пешгӯиҳоеро, ки моро ба паёми фариштаи сеюм мерасонанд, нишон диҳем. Паёми сеюм бе паёмҳои якум ва дуом вучуд дошта наметавонад. Мо бояд ин паёмҳоро ба ҷаҳон ба воситаи нашрияҳо ва мавъизаҳо бирасонем ва дар ҳатти таърихи пешгӯёна чизҳоеро, ки буданд ва чизҳоеро, ки хоҳанд буд, нишон диҳем». Selected Messages, book 2, 104, 105.

Дар таърихи миллериён ва таърихи мо як мушоҳидаи бисёр хубе ҳаст. Миллериён ибтидо буданд ва мо интиҳо ҳастем. Онҳо паёмҳои фариштаи якум ва дуюмро пешниҳод карданд ва дар онҳо зиндагӣ намуданд. Мо паёми фариштаи сеюмро пешниҳод менамоем. Паёми нокушодаи онҳо (рӯёи Улай) дар ду боби Дониёл ёфт мешавад, ва паёми мо (рӯёи Хиддукил) дар се боб ёфт мешавад. Онҳо войи якум ва дуюмро муайян карданд ва дар доираи иҷрои войи дуом зиндагӣ намуданд. Мо войи сеюмро муайян мекунем ва дар доираи иҷрои он зиндагӣ мекунем. Ҷаҳорҷӯбаи татбиқи нубуввати онҳо Рими бутпараст (аждаҳо) ва Рими папавӣ (ҳайвон) буд. Ҷаҳорҷӯбаи мо барои татбиқи нубуввати Рими муосир ҳамчун ҳайвони сеқисматӣ аст.

Ҳангоме ки мо ба баррасии он хусусияте оғоз мекунем, ки дар боби ҳабаҳуми Ваҳй Руми папавӣ ҳаштумест, ки аз ҳафт аст, бамаврид аст баррасӣ кунем, ки миллериён дар давраи таърихи бунёди дар бораи Рум чӣ дарк мекарданд. Фариштаи сеюм нури иловагӣ хоҳад дошт, аммо он нур ҳеҷ гоҳ ба ҳақиқати муқарраршуда муҳолифат нахоҳад кард.

Бобҳои ду, ҳафт, ҳашт, ёздаҳ ва дувоздаҳи китоби Дониёл, дар миёни қудратҳои дигар, Румро муайян мекунад. Мо ду марҳилаи Румро то соли 1798—бутпарастӣ ва папагӣ—ҳамчун чорчӯбаи татбиқҳои нубуввати Миллер баррасӣ мекунем. Миллер ва пешоҳангон муайян мекунад, ки «ғоратгарони қавми ту» дар Дониёл боби ёздаҳ ва ояти чордахум Румро намоёндагӣ мекунад.

Ва дар он замонҳо бисёре бар зидди подшоҳи ҷануб бархезанд; ҳамчунин золимони қавми ту худро боло хоҳанд бардошт, то рӯёро ба иҷро расонанд; вале онҳо фурӯ хоҳанд афтод. Дониёл 11:14.

Дар ин оят ақаллан ду нуқтаи муҳим ҳаст, ки бояд ба назар гирифта шаванд. Калимаи «рӯё» дар ин оят яке аз ду вожаи ибронӣ дар китоби Дониёл аст, ки ба «рӯё» тарҷума шудаанд. Яке аз вожаҳои ибронӣ, ки ба «рӯё» тарҷума шудааст, *châzôn* мебошад ва маънои хоб, ё нубувват, ё рӯёро дорад. Калимаи *châzôn* таърихи нубуввати, ё як давраи замонро, муайян мекунад ва дар Дониёл даҳ бор омадааст ва ҳамеша ба «рӯё» тарҷума шудааст.

Калимаи дигари ибронӣ, ки ҳамчунин ҳамчун «рӯё» тарҷума мешавад, *mar-eh'* аст ва маънои «зоҳир» ё «намуд» дорад. Калимаи *mar-eh'* ба як дидори воҳид, ба як лаҳзаи муайяни замон ишора мекунад. Калимаи ибронӣ *mar-eh'* дар китоби Дониёл сездах бор омадааст ва он шаш бор ҳамчун «рӯё», чор бор ҳамчун «симо», ду бор ҳамчун «зоҳир» ва як бор ҳамчун «хушнаму» тарҷума шудааст.

Ғоратгарони қавми ту Румро ифода мекунад, ва бинобар ин маҳз мавзӯи пешгӯёнаи Рум аст, ки «рӯё»-и пешгӯёнаро дар китоби Дониёл муайян месозад. Аз ин сабаб, фаҳмидани аҳамияти Рум ҳамчун рамзи пешгӯёна муҳим аст.

Мантиқи нубувват тақозо мекунад, ки вожаи «рӯё», ки таърихи нубуввати намоёндагӣ мекунад, ҳамон «рӯё»-ест, ки дар китоби Ваҳй мавриди баррасӣ қарор мегирад, зеро илҳом муайян месозад, ки Дониёл ва Ваҳй як китобанд, ки онҳо якдигарро такмил медиҳанд, якдигарро ба камол мерасонанд ва ҳамон хатти нубуввате, ки дар Дониёл ҷой гирифтааст, дар Ваҳй идома дода мешавад. Ин нуқот, ки дар Рӯҳи Нубувват баён шудаанд, аллакай дар ин силсилаи мақолаҳо дохил гардидаанд, бинобар ин онҳоро бори дигар намеоварам. Ман як нуқтаи дигарро низ меафзоям, ки онро низ аллакай аз хоҳар Уайт оварда будем. Он нуқта ин аст, ки ҳамаи китобҳои Китоби Муқаддас дар китоби Ваҳй ба ҳам мерасанд ва анҷом меёбанд. «Рӯё»-и таърихи нубувватӣ (*châzôn*), ки дар Дониёл ёфт мешавад ва бо мавзӯи нубуввати Рум устувор гардонида шудааст, рӯёи таърихи нубуввати дар саросари тамоми Китоби Муқаддас намоёндагӣ мекунад. Ҳамаи китобҳои Китоби Муқаддас дар Ваҳй ба ҳам мерасанд ва анҷом меёбанд, ва Худо ҳеҷ гоҳ ба Худ муқобил намебарояд. Ҳаргиз! Агар шумо гумон кунед, ки Ё чунин кардааст, пас шумо чизеро нодуруст мефаҳмед. Ҳамон як вожаи ибронии (*châzôn*) дар китоби Масалҳо низ ҳамчун «рӯё» тарҷума шудааст.

Ҳар кучо рӯё нест, мардум ҳалок мегарданд; аммо касе ки шариатро нигоҳ медорад, хушо ҳоли ӯ. Масалҳо 29:18.

Ин нуктаи аввалест, ки бояд дар бораи ин оят ба назар гирифта шавад. Агар мо Румро нодуруст дарк кунем, пас наметавонем рӯйи таърихи набувватиро барқарор намоем. Ин воқеият, дар асл, кӯшишҳои иезуитҳо ва дигаронро дар тӯли таърих муайян месозад, ки илоҳиёти қалбакиро чорӣ кардаанд, то мавзӯи набувватии Румро нобуд созанд. Ҳангоме ки мо фаҳмиши бунёдии Румро баррасӣ мекунем, бояд инро дар хотир дошта бошем.

«Онҳое ки дар фаҳмиши калом сардаргум мешаванд ва маънои зиддимасеҳро намебинанд, бешубҳа худро ба ҷониби зиддимасеҳ хоҳанд гузошт. Ҳоло барои мо ҳеҷ вақт нест, ки бо ҷаҳон омезиш ёбем. Дониёл дар насиби худ ва дар ҷои худ истодааст. Пешгӯиҳои Дониёл ва Юҳанно бояд фаҳмида шаванд. Онҳо якдигарро тафсир мекунанд. Онҳо ба ҷаҳон ҳақонкери медиҳанд, ки ҳар кас бояд онҳоро дарк намояд. Ин пешгӯиҳо бояд дар ҷаҳон ҳамчун шаҳодат бошанд. Бо иҷрои худ дар ин рӯзҳои охир, онҳо худро худашон шарҳ хоҳанд дод». Kress Collection, 105.

Агар шумо маънои зиддимасеҳро (Румро) набинед, шумо ба Рум ҳамроҳ хоҳед шуд, ва ин огоҳӣ дар доираи он гузошта шудааст, ки кас қодир аст ё қодир нест китобҳои Дониёл ва Ваҳиро дарк намояд. Миллериён фаҳмиши бунёдии адвентизмро бар асоси шинохти худ аз Рум бино карданд. Онҳо дарк мекарданд, ки Рум ба воситаи ду қудрати вайронкунанда муаррифӣ шудааст, ки ҳар ду марҳилаҳои Рум буданд, вале онҳо дар чунин марҳилаи таърих набуданд, ки Румро ҳамчун иттиҳоди сегона, чунон ки дар китоби Ваҳй тасвир ёфтааст, бубинанд. Бинобар ин, Дониёл таҳкурсиест, ки онро Миллериён намоёндагӣ мекунанд, ва Ваҳй санги *capstone* аст, ки онро *Future for America* намоёндагӣ мекунад. Аз Дониёл боби ёздаҳ, ояти чордаҳ, боз нуктаи дигаре ҳаст, ки мо меҷӯем онро муайян созем.

Миллер ва пешравон дарк мекарданд, ки сурати хоби Набукаднесар чор подшоҳии Бобил, Модо-Форс, Юнон ва Румро ифода мекунад. Онҳо берун аз подшоҳии чорумро дида наметавонистанд, зеро мефаҳмиданд, ки Руми папавӣ фақат марҳилаи дуюми Рум аст ва бинобар ин подшоҳии чорум дар соли 1798 ба анҷом расида буд. Аз дидгоҳи таърихӣ худ, ягона аломати боқимондаи нубувватӣ Омадани Дуюми Масеҳ буд, ки дар он санге, ки аз кӯҳ бурида шуда буд, ба пойҳои он сурат мезад. Миллериён тафовутҳои нубувватиро байни Руми бутпараст ва Руми папавӣ эътироф мекарданд, аммо, азбаски маҷбур буданд соли 1798-ро бо бозгашти Масеҳ мутобиқ созанд, онҳо дуртар аз чор подшоҳӣ чизеро дида наметавонистанд.

«Мо ба замоне расидаем, ки дар он кори муқаддаси Худо ба воситаи пойҳои он пайкара тасвир шудааст, ки дар онҳо оҳан бо гили лойолуд омехта буд. Худо қавме дорад, қавми баргузидае, ки фаросати онҳо бояд тақдир ёбад ва набояд бо бар поя гузоштани ҷӯб, коҳ ва хасу хошок худро нопок гардонанд. Ҳар ҷоне, ки ба аҳкоми Худо вафодор аст, хоҳад дид, ки аломати фарқкунандаи имони мо шанбеи рӯзи ҳафтум аст. Агар ҳукумат шанберо мувофиқи он чи Худо фармудааст эътиром мекард, он гоҳ дар қуввати Худо меистод ва аз имоне, ки як бор ба муқаддасон супурда шуд, дифоъ менамуд. Аммо давлатмардон шанбеи қалбакиро дастгирӣ хоҳанд кард ва имони динии худро бо риояи ин фарзанди папагӣ дарҳам хоҳанд омехт, онро болотар аз Шанбе, ки Худованд муқаддас ва муборак гардонидааст, қарор дода, онро чудо намудааст, то инсон онро

муқаддас нигоҳ дорад, ҳамчун нишонае миёни Ў ва қавми Ў то ҳазор насл. Дарҳамомезии ҳилагарии калисой ва ҳилагарии давлатӣ бо оҳан ва гил ифода шудааст. Ин иттиҳод тамоми қудрати калисохоро заиф мегардонад. Ин бахшидани қудрати давлат ба калисо натиҷаҳои бад ба бор хоҳад овард. Одамон қариб аз ҳадди таҳаммулпазирии Худо гузаштаанд. Онҳо қуввати худро ба сиёсат сарф кардаанд ва бо папагӣ муттаҳид шудаанд. Аммо замоне хоҳад омад, ки Худо онҳоро, ки шарияти Ёро бекор сохтаанд, ҷазо хоҳад дод, ва амали шарии онҳо бар сари худи онҳо бар хоҳад гашт». Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1168.

Ваҳй боби ҳабаҳум охири муайянсозии подшоҳиҳост дар пешгӯии Китоби Муқаддас, ва он муайян месозад, ки ҳафт подшоҳӣ сукут кардаанд ва подшоҳии ҳаштум иттиҳоди сегонаи Руми муосир аст. Агар аввалин ишора ба подшоҳиҳост дар пешгӯии Китоби Муқаддас Дониёл боби дуюм бошад, ва он ба яқин ҳамон аст; пас охири ишора бояд тавассути ишораи аввал тасвир гардад. Чӣ гуна чор подшоҳии Дониёл боби дуюм метавонанд бо ҳашт подшоҳӣ дар Ваҳй боби ҳабаҳум мувофиқат кунанд?

Пас, ҳангоми идома додани сухан инро дар ёд доред: миллериён наметавонистанд рӯйдодҳои нубувватиро берун аз доираи таърихи худ бубинанд. Пайғоме, ки онҳо фаҳмида ва эълон мекарданд, Омадани Дуюми Масеҳро ҳамчун нишонаи навбатии роҳи таърихи нубувватӣ муайян менамуд. Аммо агар фаҳмиши миллерӣ дар бораи Рум ҳамчун рамзе, ки рӯйи таърихи нубувватиро муқаррар мекунад, ва ҳамчунин боби дуюми китоби Дониёл, ҳар ду аз ҳақиқи бунёдии миллерӣ бошанд, пас ин чӣ гуна метавонад бо ҳашт подшоҳии боби ҳабаҳуми Ваҳй мувофиқат кунад?

Агар шумо дар шубҳа бошед, ки оё сурати Дониёл ду асосист, танҳо ҳаминро бояд баррасӣ кунед: чадвалҳои пешқадамони солҳои 1843 ва 1850. Бар ҳар дуи онҳо сурати Дониёл ду тасвир ёфтааст. Ба ҳамон андоза муҳим он аст, ки Эллен Уайт муайян мекунад, ки ҳар ду чадвал бо роҳнамоии Худо ва мувофиқи нақшаи Ў таҳия шудаанд.

«Ман дидам, ки чадвали соли 1843 бо дасти Худованд роҳнамоӣ шуда буд, ва он набояд тағйир дода шавад; ки рақамҳо ҳамон гуна буданд, ки Ў меҳост; ки дасти Ў бар он буд ва хатое дар баъзе аз рақамҳоро пинҳон карда буд, то ҳеҷ кас онро дида натавонад, то даме ки дасти Ў бардошта шуд». Early Writings, 74, 75.

Дар бораи чадвали 1850 ӯ чунин изҳор дошт:

«Ман дидам, ки Худо дар наشري чадвал аз ҷониби Бародар Николс хушрош дошт. Ман дидам, ки дар Китоби Муқаддас пешгӯии ин чадвал вучуд дорад, ва агар ин чадвал барои қавми Худо таъйин шуда бошад, агар он барои яке кофӣ бошад, барои дигаре низ ҳаст, ва агар ба яке лозим бошад, ки чадвали наво дар андозаи калонтар қашида шавад, ҳама ба он ҳамон қадар ниёз доранд». Manuscript Releases, ҷилди 13, 359.

Аз ҷаҳон як мақоли қадимӣ ҳаст, ки мегӯяд: «Хато роҳҳои бисёр дорад, аммо ҳақиқат танҳо як роҳ дорад». Чандин гуна иштибоҳҳо ба кор бурда шудаанд, то мардумро аз шинохтани он ки Руми муосир дар Ваҳй боби ҳабаҳум ҳамон сари ҳаштум аст, ки аз ҷумлаи ҳафт аст, боздоранд. Яке аз он иштибоҳҳое, ки илоҳиётшиносони адвентизм ба кор мебаранд,

тахрифи салтанатҳои таърих аст. Ман дар ин ҷо салтанатҳои пешгӯии Китоби Муқаддасро дар назар надорам; инҳо ду таъйиноти гуногунанд. Салтанатҳои пешгӯии Китоби Муқаддас бар нахустин зикр дар Дониёл боби дуюм асос ёфтаанд, аммо пеш аз Бобил салтанатҳои таърих низ вучуд доштанд. Эллен Уайт ба равшанӣ муайян мекунад, ки салтанатҳои таърих кадомҳо буданд, вале илоҳиётшиносони адвентизм шаҳодати илҳомёфтaro нодида мегиранд ва пайдарпаии салтанатҳои таърихро чунон месозанд, ки фаҳмиши он ки Рум ҳамеша ба сифати ҳаштум бармеояд ва аз ҷумлаи ҳафт аст, тира мегардад. Аммо ҳамин Рум аст, ки рӯйёро барпо месозад.

Илоҳиётшиносони Адвентизм ва Протестантизми муртад пешниҳод мекунанд, ки подшоҳии таърих Миср, Ошур, Бобил, Модо-Форс, Юнон, Рум ва ғайра буданд. Хоҳар Уайт ба мо хабар медиҳад, ки подшоҳии сеюми таърих низ ҳаст, ки онҳо онро ихтиёран канор мегузоранд. Оё онҳо он подшоҳиро канор мегузоранд, ё Рӯҳи Нубувватро? Ҳар дуру.

«Таърихи халқҳо, ки яке паси дигаре замон ва ҷойи барои онҳо муқарраршударо ишғол кардаанд ва ноогоҳона бар он ҳақиқате шаҳодат додаанд, ки худ маънии онро намедонистанд, ба мо суҳан мегӯяд. Ба ҳар як миллат ва ба ҳар як фарди имрӯза Худо дар нақшаи бузургӣ Худ ҷойе таъйин кардааст. Имрӯз одамон ва миллатҳо бо шоқули дар дасти Ё, ки ҳаргиз хато намекунад, ҷен карда мешаванд. Ҳама бо интиҳоби худ сарнавишти худро муайян мекунанд, ва Худо бар ҳама ҳукмронӣ мекунад, то мақсадҳои Худро ба иҷро расонад.»

«Таърихе, ки АЗАМАТМАНДИ «ҲАСТАМ»-и бузург дар Каломи Худ муайян намуда, халқа пас аз халқаро дар занҷири нубувват ба ҳам пайваستاаст, аз абадияти гузашта то абадияти оянда, ба мо мегӯяд, ки имрӯз мо дар кадом мавқеъ дар ҷараёни асрҳо қарор дорем ва дар замони оянда ҷиро метавон интизор шуд. Ҳар он ки нубувват то замони ҳозира ҳамчун воқеъшаванда пешгӯӣ кардааст, бар саҳифаҳои таърих нақш бастааст, ва мо метавонем мутмаин бошем, ки ҳар он ки ханӯз дар пеш аст, ба тартиби худ ба иҷро хоҳад расид.

Сарнагун шудани ниҳони ҳамаи салтанатҳои заминӣ дар каломи ростӣ ба таври равшан пешгӯӣ шудааст. Дар нубуввате, ки хангоми эълон шудани ҳукми Худо бар подшоҳи охириини Исроил гуфта шуд, чунин паём дода шудааст: «Ин чунин мегӯяд Худованд Худо: тоҷбандро бардоред, ва тоҷро бигиред: ... пастро боло бардоред, ва баландро паст кунед. Ман онро воҷгун хоҳам кард, воҷгун, воҷгун; ва он дигар нахоҳад буд, то даме ки Ё, ки ҳаққи он аз онӣ Ёст, биёяд; ва Ман онро ба Ё хоҳам дод». Ҳизқиёл 21:26, 27.

«Тоҷе, ки аз Исроил гирифта шуд, пайдарпай ба салтанатҳои Бобил, Модию Форс, Юнон ва Рум гузашт. Худо мегӯяд: “Он дигар нахоҳад буд, то даме ки Ё биёяд, ки ҳаққи он аз онӣ Ёст; ва Ман онро ба Ё хоҳам дод.”»

«Он замон наздик аст. Имрӯз аломатҳои замон эълон мекунанд, ки мо бар остонаи воқеаҳои бузург ва ҷиддӣ истодаем. Ҳама ҷиз дар ҷаҳони мо дар изтироб аст. Пеши ҷашмони мо пешгӯии Наҷотдиҳанда дар бораи воқеаҳо, ки пеш аз омадани Ё ба вуқӯъ хоҳанд пайваст, иҷро мешавад: “Ва дар бораи ҷангҳо ва овозаҳои ҷангҳо хоҳед шунид.... Зеро халқ бар зидди халқ ва подшоҳӣ бар зидди подшоҳӣ бармехезад; ва қаттиҳо, вабоҳо

ва заминларзаҳо дар ҷойҳои гуногун рӯй хоҳанд дод.” Матто 24:6, 7.»

«Ҳозира замони тавачҷуҳи ғавқулода бузург барои ҳамаи зиндагон аст. Ҳокимон ва арбобони давлат, мардоне, ки мақомҳои эътимод ва ҳокимиятро ишғол менамоянд, мардону занони соҳибандеш аз ҳамаи табақаҳо, диққати худро ба воқеаҳои, ки дар атрофи мо рӯй медиҳанд, равона кардаанд. Онҳо муносибатҳои пуртанишу нооромеро, ки миёни миллатҳо вучуд доранд, мушоҳида мекунанд. Шиддате, ки ҳар унсури заминиро фаро мегирад, аз назари онҳо дур наместонад, ва онҳо дарк мекунанд, ки чизе бузург ва ҳалқунанда дар арафаи вуқӯъ аст — ки ҷаҳон бар лаби як бӯҳрони азим қарор дорад.

«Ҳоло ғариштагон бодҳои низоъро бозмедоранд, то даме ки ҷаҳон аз ҳалокати наздикшавандаи худ огоҳ карда шавад; аммо тӯфоне гирд меояд, ки омода аст бар замин бишканад; ва вақте ки Худо ба ғариштагони Худ фармон диҳад, ки бодҳоро раҳо кунанд, ҷунон манзараи низое ба амал хоҳад омад, ки ҳеҷ қаламе наметавонад онро тасвир намояд.

«Танҳо Китоби Муқаддас, ва танҳо Китоби Муқаддас, дар бораи ин чизҳо назари дуруст медиҳад. Дар он манзараҳои бузурги ниҳони таърихи ҷаҳони мо ошкор карда шудаанд, воқеаҳои ки аллакай сояҳои худро пешаки меафкананд, ва садои наздик омадани онҳо боис мегардад, ки замин ба ларза ояд ва дилҳои одамон аз тарс беҳол шаванд».

Education, 178–180.

Ин порча барои замони мо нури бисёр дорад, аммо он чи ман меҷӯям таъкид намоям, ин аст, ки ҳоҳар Уайт ба таври равшан муайян месозад, ки подшоҳии таърихе, ки пеш аз Бобил буд, Исроил буд, на Ашшур. Подшоҳии таърихе, ки илоҳиётшиносон истифода мебаранд, Исроилро ҳамчун як подшоҳии таърихӣ канор мегузоранд, сарфи назар аз қудрат ва ҷалале ки дар айёми подшоҳии подшоҳ Сулаймон барпо шуда буд, ва сарфи назар аз шаҳодати мустақими илҳом ба воситаи Ҳизқиёл ва Эллен Уайт, ки тоҷи Исроил ба Бобил гузашт.

Агар тавзеҳи илҳомбахшидаро ба подшоҳии таърих татбиқ намоем, мебинем, ки Исроил низ бояд дар миёни он подшоҳӣ шумурда шавад. Исроил, Ашшур ва Миср подшоҳии таъриханд, ки пеш аз нахустин подшоҳии нубуввати Китоби Муқаддас, яъне Бобил, вучуд доштанд. Бинобар ин, подшоҳии чоруми «таърих» Бобил буд, панҷум — Модо-Форс, шашум — Юнон, ҳафтум — Руми бутпараст, ва ҳаштум — Руми папавӣ, ки аз ҷумлаи ҳафт буд, зеро он марҳилаи дуҷуми Руми бутпарастро намояндагӣ мекунад. Дар шумори подшоҳии таърих, Руми папавӣ ҳаштум аст ва аз ҷумлаи ҳафт мебошад.

Дар Дониёл боби ҳафт мо салтанатҳоро мебинем, ки дар пешгӯии Китоби Муқаддас бо ҳайвонот ифода шудаанд. Бобил шере аст, ки пас аз он хирси Модию Форс меояд. Саввум Юнон буд, ҳамчун паланг, ва баъд Рум ҳамчун ҳайвони «даҳшатнок ва тарсовар», ки «дандонҳои оҳанин» дошт. Ҳайвони даҳшатнок, мувофиқи ҳайкали Дониёл боби ду, Рум аст, яъне салтанати чоруми пешгӯии Китоби Муқаддас.

Миллеритҳо салтанати чорумро Рум медонистанд; бинобар ин, онҳо хусусиятҳои ҳайвони даҳшатнокро низ ҳамин тавр мефаҳмиданд ва ҳамаи хусусиятҳои нубуввати он ҳайвонро

танҳо ба салтанати чорум татбиқ менамуданд. Онҳо дар ин порча фарқияти миёни Руми бутпараст ва Руми папавиро медиданд, аммо наметавонистанд салтанати панҷуми нубуввати Китоби Муқаддасро бубинанд, зеро онҳо ба дурустӣ аввалин зикри салтанатҳои нубуввати Китоби Муқаддасро ҳамчун нуқтаи истиноди худ истифода мебарданд. Аммо фарқияти миёни он ду Рум дар ҳуди ин порча вучуд дорад, ки ба мо имкон медиҳад фарқияти миёни он ду Румро ҳамчун намояндаи ду салтанат баррасӣ намоем. Вале ин нуқтае нест, ки мо мавриди баррасӣ қарор дода истодаем.

Пас ӯ чунин гуфт: Ҳайвони чорум салтанати чорум бар замин хоҳад буд, ки аз ҳамаи салтанатҳо фарқ хоҳад дошт, ва тамоми заминро хоҳад фуру бурд, ва онро поймол хоҳад кард, ва пора-пора хоҳад сохт. Ва он даҳ шох, ки аз ин салтанатанд, даҳ подшоҳанд, ки бархоҳанд хост; ва баъд аз онҳо дигаре бархоҳад хост; ва ӯ аз аввалинҳо фарқ хоҳад дошт, ва се подшоҳро мутеи худ хоҳад гардонид. Ва ӯ бар зидди Ҳаққи Таоло суҳанони бузург хоҳад гуфт, ва муқаддасони Ҳаққи Таолоро азоб хоҳад дод, ва қасд хоҳад кард, ки вақтҳо ва шариятро тағйир диҳад; ва онҳо то замоне ва замони ва нисфи замон ба дасти ӯ супурда хоҳанд шуд. Аммо доварӣ барпо хоҳад шуд, ва салтанати ӯро аз вай хоҳанд гирифт, то онро то ба охир барҳам диҳанд ва нобуд созанд. Дониёл 7:23–26.

Подшоҳии ҷаҳорум дар Дониёл 2 Рум аст. Даҳ шох он даҳ миллатро намояндагӣ мекунанд, ки подшоҳии Руми бутпарастро намояндагӣ менамоянд; ва пеш аз он ки Руми папагӣ дар соли 538 идораи ҷаҳонро ба даст гирад, се тои он подшоҳиҳо бардошта, ё решақан карда мешуданд. Сипас «шох»-и «хурд»-и ояти ҳашт, ки «ҷашмоне мисли ҷашмони одам ва даҳоне суҳанони бузурггӯй дошт», бармехост. Агар дар подшоҳии ҷаҳорум даҳ шох дошта бошем ва се тои онҳо барои он бардошта шаванд, ки «шоҳи хурд» ҷойи он се шохро гирад, пас ҳангоми бардошта шудани он се шох, ҳафт шох боқӣ мемонад, ва шоҳи хурд ҳаштумин аст; зеро Рум ҳамеша ҳаштумин бармехезад ва аз ҷумлаи он ҳафт аст. Дар ин боб дар бораи Рум дар ду марҳилаи он нури бисёре вучуд дорад, аммо мо дар ин ҷо фақат шохиди дуомеро меоварем, ки ба таври нубувватӣ ҳамчунин таърихӣ, Рум ҳаштумин бармехезад ва аз ҷумлаи он ҳафт аст.

Дар боби ҳашт мо тавсеаи боби ҳафтро меёбем. Ин боб боз салтанатҳои нубуввати Китоби Муқаддасро муайян мекунад, аммо салтанати аввали Бобилро зикр намекунад, зеро вақте ки Дониёл рӯёи боби ҳаштро гирифт, поёни Бобил бисёр наздик буд. Дар ин боб Модию Форс бо қўчқоре, ки ду шох дошт, намояндагӣ мешавад. Юнон бо такае намояндагӣ мешавад, ки як шох дорад, ва он шикаста, аз шоҳи шикаста ҷор шох пайдо мешаванд. Сипас баъд аз Юнон «шоҳи хурде» меояд, ва боз ҳам шоҳи хурд Румро намояндагӣ мекунад. Ҳарчанд Рум вориси мустақими империяи Юнон набуд, ин порча шоҳи хурдро чун аз яке аз он ҷор шохе, ки дар салтанати Юнон баъд аз шикаста шудани шоҳи аввал — ки намояндаи Искандари Мақдунӣ аст — бархостанд, беруномада тасвир мекунад. Рум аз насли юнониён набуд, аммо фатҳи ҷаҳонро аз минтақаи Юнон оғоз кард, ва аз ин ҷиҳат, он аз яке аз он ҷор шох берун омадааст.

Пас, мо дар боби ҳашт шохиди дуомеро барои боби ҳафт меёбем. Модю-Форс ду шох дошт, Юнон як шох дошт ва баъд аз он боз ҷор шохи дигар. Ин пеш аз Рум ҳафт шох мешавад,

зеро шохи хурд аз яке аз чор шохи Юнон берун омад. Ду чамъ як чамъ чор баробар ба ҳафт аст; пас Рум, шохи хурд, ҳаштум аст ва аз ҷумлаи он ҳафт мебошад. Қобили зикр аст, ки дар ҳамин порчае, ки муайян месозад Рум аз яке аз шохҳои юнонӣ берун меояд, яке аз бузургтарин далелҳои нубувватие қарор дорад, ки Миллер ва ҳамкорони ӯ дар таърихи худ бояд бо он рӯ ба рӯ мешуданд.

Протестантҳои он таърих исрор мекарданд, ки шохи хурди Рум наметавонад Рум бошад, зеро нубувват муайян месозад, ки шохи хурд аз яке аз чор шохи юнонӣ берун омад. Бинобар ин онҳо далел меоварданд, ки шохи хурд Антиохус Эпифанесро ифода мекунад, ки яке аз подшоҳони Селевки буд, ки дар чараёни таърих пас аз тақсимшавии давлат баъд аз марги Искандари Бузург идома ёфт. Баҳси таърихи миллеритӣ дар бораи ин масъала он қадар бузург буд, ки дар чадвали 1843 далел бар зидди таълими протестантӣ бар он асос ёфта буд, ки Дониёл шохи хурдро мебинад, ки аз яке аз чор шохи юнонӣ берун меояд, ва аз ин рӯ наметавонад Румро муайян кунад, зеро Рум аз Юнон барнаомада буд. Ин далел ба ҳамаи порчаҳои китоби Дониёл, ки дар онҳо Рум муайян карда мешавад, таъсир расонд. Мавқеи протестантӣ ҳамчунин дар бар мегирифт, ки «ғоратгарони қавми ту» дар ояти чордахуми Дониёл ёздаҳ бояд Антиохус Эпифанес бошад. Аз ин рӯ, миллеритҳо дар он чадвале, ки Хоҳар Уайт муайян карда буд, «бо дасти Худованд роҳнамоӣ шуда буд ва набояд тағйир дода шавад», ишораеро ба Антиохус Эпифанес дохил карданд, ки мефаҳмонад чаро ӯ наметавонист он подшоҳии чорум бошад. Оё Рум рӯёи таърихи нубувватиро барқарор мекунад, ё подшоҳи селевкие, ки беш аз сад сол пеш аз таваллуди Масеҳ мурда буд, қудратеро ифода мекард, ки бар зидди Масеҳ хангоми маслӯб шудани ӯ бархост?

Саволе ки метавон матраҳ кард, ин аст: чаро ба Дониёл Рум ҳамчун барнома аз яке аз шохҳои юнонӣ нишон дода шуд, агар Рум насли мустақими Юнон набуд? Ҷавоб ин аст, ки оғози болоравии Рум ба қудрат дар он минтақае оғоз ёфт, ки пештар қаламрави Юнон буд; аммо чаро нубувват ба чунин тарз тасвир ёфтааст, ки барои чунин иштибоҳ ҷой бигузорад?

Ҳадди ақал як ҷавоб, илова бар аҳамияти қайд кардани он ки Рум аз кучо ба болоравӣ оғоз кард, ин аст, ки муаммои он ки Рум ҳамеша ҳаштум бармеояд ва аз ҳафт аст, ба воситаи он ҳал мешавад, ки Рум бо қаламрави Юнон вобаста гардонида мешавад, то нуқтаи муаммо—яъне он ки Рум аз ҳафт аст—нигоҳ дошта шавад. Ин муаммо то ин ҳад муҳим аст, ҳарчанд миллеритҳо аз мавқеи худ дар таърих ҳеҷ гоҳ наметавонистанд ин мафҳумро дарк намоянд. Ин воқеият, ки ҳамаи ишораҳо на танҳо бар чадвали 1843, балки ҳамчунин бар чадвали 1850, тасвирҳои мавзӯҳои мебошанд, ки бевосита дар Қаломи набавии Худо баррасӣ шудаанд, ба истиснои он як ишорае, ки таъкид мекунад Антиох Эпифан на он қудрате буд, ки зидди Масеҳ истод, ин иловаро ба чадвал бисёр пурмаъно мегардонад. Чӣ андӯҳовар аст, ки вақте адвентизм аз пояҳои худ дур шуд, имрӯз худро дар ҳолате меёбад, ки таълим медиҳад қудрати ояти чордахуми Дониёл ёздаҳ Антиох Эпифан аст, на Рум! Онҳо акнун он чизеро таълим медиҳанд, ки миллеритҳо ба он ҷунон саҳт муқобилат мекарданд, ки он баҳсро бар чадвали 1843 тасвир карда буданд!

Подшоҳҳои таърих муайян месозанд, ки Рум ҳамчун ҳаштум бармеояд ва аз ҷумлаи ҳафт аст. «Шохи хурд» дар боби ҳафт, ки «бар зидди Ҳаққи Таоло суҳанони бузург» меғӯяд,

ҳамчун ҳаштум бармеояд ва аз ҷумлаи ҳафт аст. Шохҳои боби ҳашт муайян месозанд, ки Рум ҳамчун ҳаштум бармеояд ва аз ҷумлаи ҳафт аст.

Дар мақолаи оянда мо баррасӣ хоҳем кард, ки чӣ гуна Рими муосир, чунон ки дар Ваҳй боби ҳабдахум муаррифӣ шудааст, ҳаштум бармехезад ва аз ҷумлаи он ҳафт аст. Сипас мо ба Дониёл боби дуюм боз хоҳем гафт ва муайян хоҳем кард, ки чаро чор подшоҳии Дониёл 2, ки нахустин ёдкард аз подшоҳҳои нубуввати Китоби Муқаддас мебошад, бо ҳашт подшоҳии Ваҳй 17 мувофиқат дорад.